

Kurzus kódja(i): FLM-241.04
FLMD-111.04
FEN-129

Kurzus címe: Egyetemes filmtörténet a 70-es, 80-as években
Bevezetés a filmtörténetbe 4.: Egyetemes filmtörténet a 70-es, 80-as években
Egyetemes modern filmtörténet 3.

Tanár neve: Pápai Zsolt

Kurzus időpontja, helye: Kedd 17 00–18 30; 34-es terem

Vetítések időpontja, helye: 1. vetítés: szerda 17 00–19 00, 34;
2. vetítés: csütörtök 15 30–17 30, 34
Az első héten, szept. 8-án, az előadás időpontjában is vetítés lesz!

Kurzus típusa: Előadás

Kurzus leírása: Az előadáson az európai újhullámok levonulásától a posztmodern zászlóbontásáig tartó filmtörténeti időszakot vizsgáljuk meg stílus-, műfaj- és intézménytörténeti megközelítésben.

Témák

1. Poszt'68: politikus-kritikus film. A politikai modernizmus tündöklése és bukása.
2. A prágai tavasz (és ősz) után. A kelet-európai film a pangás évtizedében.
3. A modern filmformák válsága és a szerzői film halála.
4. Modern és posztmodern között: a svájci és a német újfilm a hetvenes években.
5. A modernizmus utóvédharca 1.: a kínai ötödik generáció. Kínai nyelvű populáris film: Hongkong és Tajvan.
6. A modernizmus utóvédharca 2.: a kortárs iráni film.
7. Európai művészfilmes hatások a hatvanas–hetvenes évtized amerikai filmjeiben. Hollywoodi Reneszánsz.
8. A Hollywoodi Reneszánsz alkonya és Új-Hollywood hajnala.
9. Új-Hollywood és a posztklasszikus blockbuster megszületése.
10. Videoboom és klipesztétika. Új médiumok, technikai fejlesztések, stílusváltozások a hetvenes–nyolcvanas években.
11. A filmes posztmodern. Műfaji re- és dekonstrukció.
12. A posztmodern kezdetei az európai filmben.

Kurzus teljesítésének követelményei: Írásbeli teszt a félév végén. Ezt csak az a hallgató írhatja meg, aki előzőleg minimum 70%-os eredménnyel megold egy filmismereti tesztet.

Vetített filmek: **1. Poszt'68: politikus-kritikus film. A politikai modernizmus tündöklése és bukása.**

szept. 8: Buñuel: *A szabadság fantomja*
szept. 9.: Ferreri: *A nagy zabálás*
szept. 10.: Makavejev: *Sweet Movie*

2. A prágai tavasz (és ősz) után. A kelet-európai film a pangás évtizedében.

szept. 16.: Wajda: *Márványember*
szept. 17. Mihalkov: *Etűdők gépzongorára*

3. A modern filmformák válsága és a szerzői film halála.

szept. 23.: Wenders: *A dolgok állása*
szept. 24.: Roeg: *Ne nézz vissza!*

4. Modern és posztmodern között: a svájci és a német újfilm a hetvenes években.

szept. 30.: Fassbinder: *A félelem megeszi a lelket*
okt. 1.: Herzog: *Aguirre, Isten haragja*

5. A modernizmus utóvédharca 1.: a kínai ötödik generáció. Kínai nyelvű populáris film: Hongkong és Tajvan.

okt. 7.: Chen Kaige–Zhang Yimou: *Sárga föld*
okt. 8.: King Hu: *Egy csipetnyi zen*

6. A modernizmus utóvédharca 2.: a kortárs iráni film.

okt. 14.: Kiarostami: *Hol a barátom háza?*
okt. 15.: Makhmalbaf: *A biciklista*

7. Európai művészfilmes hatások a hatvanas–hetvenes évtized amerikai filmjeiben. Hollywoodi Reneszánsz.

okt. 21.: Peckinpah: *Vad banda*
okt. 22.: Altman: *Tolvajok, mint mi*

8. A Hollywoodi Reneszánsz alkonya és Új-Hollywood hajnala.

nov.:4.: Scorsese: *Aljas utcák*
nov.:5.: DePalma: *Megszállottság*

9. Új-Hollywood és a posztklasszikus blockbuster megszületése.

nov.:11.: Seaton: *Airport*
nov.:12.: Spielberg: *Cápa*

10. Videoboom és klipesztétika. Új médiumok, technikai fejlesztések, stílusváltozások a hetvenes–nyolcvanas években.

nov.:18.: Kubrick: *Ragyogás*
nov.:19.: Lisberger: *TRON, avagy a számítógépek lázadása*

11. A filmes posztmodern. Műfaji re- és dekonstrukció.

nov.:25.: Coen: *A halál keresztútján*
nov.:26.: Lynch: *Kék bársony*

12. A posztmodern kezdetei az európai filmben.

dec. 2.: Greenaway: *A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője*
dec. 3.: Besson: *Metró*

Kötelező és ajánlott irodalom: Az egyes témákhoz magadott szakirodalmi tételek közül az első kötelező, a többi ajánlott.

1. Poszt'68: politikus-kritikus film. A politikai modernizmus tüdőklése és bukása.

Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai. Az európai művészfilm, 1950–1980.* Budapest: Palatinus, 2005. pp. 370–401.
Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve.* Budapest: Héttorony–Budapest Film, 1992. pp. 368–380.
Kornis Mihály: Az Apokalipszis diszkrét bája. *A nagy zabálás.* In: Uő: *A félelem dicsérete.* Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1989. pp. 177–183.
Kovács András Bálint: Mozipravda. Godard '68. *Filmvilág*, 2008/6. pp. 9–12.
Pápai Zsolt: Az ideológia vége. *Filmvilág*, 2008/5. pp. 9–11.

2. A prágai tavasz (és ősz) után. A kelet-európai film a pangás évtizedében.

Ardai Zoltán: A macska nyolc éve. A csehszlovák „új filmről”. In: *Tavasz és nyár között. A cseh és a szlovák „új hullám” antológiája* (szerk. Zalán Vince), Budapest: Budapest Film–Héttorony, 1990. pp. 5–17.
Makavejev-összeállítás. *Filmkultúra*, 1990/2. pp. 9–31.
Pápai Zsolt: A historicizmus nyomorúsága és méltósága. Andrzej Wajda. *A Dunánál*, 2002. április. pp. 113–116.
Kovács István: A Paradicsomon innen. Márványember, Vasember. *Filmvilág*, 2005/12. pp. 39–41.

3. A modern filmformák válsága és a szerzői film halála.

Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai. Az európai művészfilm, 1950–1980.* Budapest: Palatinus, 2005. pp. 402–412.
Kovács András Bálint: A történetek állása. *Filmvilág*, 1985/10. pp. 23–25.
Báron György: A film és a „hetvenes évek”. In: Uő: *Hollywood és Marienbad.* Budapest: Gondolat, 1986. pp. 19–43.

4. Modern és posztmodern között: a svájci és a német újfilm a hetvenes években.

Thomas Elsaesser: *A német újfilm*. Budapest: Palatinus, 2004. pp. 247–320.
Muhi Klára–Perlaki Tamás: *Werner Herzog*. Budapest: Múzsák Közművelődési Kiadó, 1986.

5. A modernizmus utóvédharca 1.: a kínai ötödik generáció. Kínai nyelvű populáris film: Hongkong és Tajvan.

Oxford Filmenciklopédia (szerk. Geoffrey Nowell-Smith). Budapest: Glória, 1998. pp. 724–735.
Kristin Thompson–David Bordwell: *A film története*. Budapest: Palatinus, 2007. pp. 682–686.

6. A modernizmus utóvédharca 2.: a kortárs iráni film.

Báron György: Kamera, csadorban. Új iráni filmek. *Filmvilág*, 2001/5. 29–31.
A kortárs iráni film. *Metropolis*-összeállítás. 2006/3.
Bíró Yvette: Az élet, semmi más. Kiarostami. In: *Uő: Nem tiltott határátlépések*. Budapest: Osiris, 2003. pp. 159–176.
Csantavéri Júlia: Férfiak városa. Jafar Panahi. In: *Filmrendezőportrék* (szerk. Zalán Vince). Budapest: Osiris, 2003. pp. 321–338.
Abbas Kiarostami: A valóság lámpásai. *Filmvilág*, 1997/8. pp. 29–32.

7. Európai művészfilmes hatások a hatvanas–hetvenes évtized amerikai filmjeiben. Hollywoodi Reneszánsz.

Peter Biskind: Hollywood ostroma. *Filmvilág*, 2004/12. pp. 10–16.
Antal István: Egy filmes újságíró: Robert Altman. *Filmkultúra*, 1982/5. 67–84.
Pápai Zsolt: Fellini az Álomgyárban. Kétszer Nyolc és fél. *Filmvilág*, 2008/9. pp. 10–13.

8. A Hollywoodi Reneszánsz alkonya és Új-Hollywood hajnala.

Michael Pye–Linda Myles: *Mozi-fenegyerek*. Gondolat, 1983. pp. 9–89.
Tarantino előtt (szerk. Nagy Zsolt). Budapest: Új Mandátum, 2000.
Scorsese-összeállítás. *Filmvilág*, 2005/6. pp. 18–29.
Kovács Marcell: Dupla vagy senki. Brian DePalma: Megszállottság. *Filmvilág*, 2003/5. pp. 34–36.

9. Új-Hollywood és a posztklasszikus blockbaster megszületése.

Kristin Thompson–David Bordwell: *A film története*. Palatinus, 2007. 715–731.
Pápai Zsolt: Bolond Pierrot Hollywoodba megy. *Filmvilág*, 2005/5. pp. 22–27.

10. Videoboom és klipesztétika. Új médiumok, technikai fejlesztések, stílusváltozások a hetvenes–nyolcvanas években.

Oxford Filmenciklopédia (szerk. Geoffrey Nowell-Smith). Budapest: Glória, 1998. pp. 500–508.
Új képfajták-összeállítás. *Metropolis* 2001/4.

11. A filmes posztmodern. Műfaji re- és dekonstrukció.

Bíró Yvette: Irónia: igazi szabadság! In: *Uő: A rendetlenség rendje: film/kép/esemény*. Budapest: Cserépfalvi, 1996. pp. 122–128.
Bíró Yvette: A komor násztól a cogito interruptusig. In: *Uő: A rendetlenség rendje: film/kép/esemény*. Budapest: Cserépfalvi, 1996. pp. 100–109.
David Lynch. *Beszélgetések* (szerk. Chris Rodley). Osiris, 2003. pp. 163–198.

12. A posztmodern kezdetei az európai filmben.

Angol barokk-összeállítás. *Filmvilág*, 1990/10. pp. 3–20.
Hirsch Tibor: *Bosun! Greenaway-jegyzetek*. Magyar Filmintézet, 1991.
Nánay Bence: A legutolsó új hullám. Peter Greenaway. In: *Filmrendezőportrék* (szerk. Zalán Vince). Budapest: Osiris, 2003. pp. 123–145.